

[Davorin Prebenjak]

= Ivan Tusek

Slov. Glasn. IV. 1859. 17, 18 =

Slov. Glasn. IX. 1863, 118, 119.

326/85 Kuc-kruh.

Med drugimi vračami sem našel po slovenskem Širskem vero v bajerno mivē Kuc-kruha. Kuc-kruh jedo na večer pred božičem. Ne ve ga več vsaka gospodinja peči, le nekatere še vedo za vse zeli, ki jih je treba rmešati v moko. Divji grah ali lot, beli lokvanj (pluvinjak, *nymphæa alba*) in perunčni koren (*Knollen der Schwerstlilie*) se posebej radi jemljejo. Kato si bel rastlin go letu nabirajo in dobro hranijo. Ko Kolac kuc-kruha gospodinja na loparju v peč porine, zmoli skrivno molitvico, da bi vsi srečni bili, kateri kuc-kruh jedo, da bi žene imele vsikdar srečen porod, da bi krave in ovce se obrežile, da bi na njivah rastle lepa setev itd. Ko je kuc-kruh spečen, se zloži za tram in na božično ga jedo na tešče, tudi dajo posebne koščke žirnjake št.

(Dolgo nisem razstopil, od kod ta navada prihaja, dokler nisem našel, da je kuc že pri starih Slovanih bila bajna jed; omenja se v Čl. quprach. 91 ed. Mikl. - Tudi stari Litvani so jo poznali; kakor se bere v Kesselmannovem slovníku 207, je bil kucor nim mitaberglänbiffen gubräinfen masbündend Albrauffen.

Kuci to jed napravljajo iz pšenične moke, v ktero zmešajo mako in krdi. Hlasi gospodar višje na v. večer žlico kucije proti dilam (stopni) in da se nala tam prilepi, je to znamenje dobre letine (Plauti, Piesni ludn. nusk. v Gal. 1). Litvani jemljejo za kucije grah in metj.